

**Hebrew and World
Literature**
For Olim

Meaningful Learning Reform Program

ספרות עברית וכללית
לעולים חדשים

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

Instructions to examinees

א. Duration of exam: Two and a half hours

ב. Exam structure and breakdown of points:

This exam consists of four parts.

Part I: Novel and Novella

Part II: Short Story

Part III: Drama

Part IV: Poetry (Medieval Poetry, the Poetry of Bialik,
the Poetry of Leah Goldberg)

Part I (Novel and Novella — 32 points) is **required**.

From Parts II, III and IV, choose two parts and answer the questions according to the instructions for each part (each part — 34 points).

ג. Material that may be used during the exam:

(1) A dictionary of the student's choice

(2) A list of works

ד. Special instructions:

(1) At the beginning of each answer, write the number of the part and the number of the question you are answering.

(2) Do not use examples from the same work in more than one answer.

(3) Internal examinees: You must attach the printed list of works studied in class to the answer booklet. External and "nivhanei mishneh" examinees: You will be given a list of works.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines, etc.).

Write "טיוטה" at the top of each draft page. If you write draft material outside the answer booklet, your exam may be disqualified!

Good Luck!

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון: רומאן ונובלה

פרק שני: סיפור קצר

פרק שלישי: דרמה

פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק,

שירת לאה גולדברג)

הפרק הראשון (רומאן ונובלה — 32 נקודות) הוא **חובה**.

משלושת הפרקים השני, השלישי והרביעי יש לבחור

בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל

פרק (לכל פרק — 34 נקודות).

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

(1) מילון לפי בחירת הנבחן.

(2) רשימת יצירות.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת

מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.

(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.

(3) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את רשימת

היצירות שנלמדו.

לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת

יצירות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת

הבחינה!

בהצלחה!

Questions

Part I – Novel and Novella

Note: This part is required.

Answer one of the questions 1-3 (32 points).

1. Describe a relationship of love or closeness between characters in the novel or novella you studied and explain how it helps to convey the meaning of the novel.
2. Choose a character whom you found especially interesting in the novel or novella you studied. Describe the personality and the behavior of the character you chose and explain why you found him/her especially interesting.
3. אל תיגע בזמיר / נל הרפר לי

Below is a statement made by Atticus to his daughter Scout. Read this statement and answer the question that follows.

"אי-אפשר להבין מישהו באמת בלי לראות את המצב מנקודת המבט שלו [...]."

How are Atticus' values reflected in this statement? Explain and give an example/examples to support your answer.

Part II – Short Story

If you choose this part, answer two of the questions 4-7 (each question – 17 points).

Note: Do not use examples from the same work in more than one answer.

Note: In questions 4 and 5, do not base your answers on the story "הסיף" by S.Y. Agnon or the story "רעידת אדמה בצ'ילה" by Heinrich von Kleist.

4. Choose one motif from a short story you studied, describe the development of this motif over the course of the story, and explain how it helps to convey the meaning of the story.
5. Choose a short story you studied and describe the difficulties that the main character encounters. Explain how he/she contends with these difficulties.

הסיף / שמואל יוסף עגנון

6. What does the sword symbolize in the story? Explain your answer, giving an example/examples.

רעידת אדמה בצ'ילה / היינריך פון קלייסט

7. Describe the relationship between Jeronimo [חרונימו] and Josephe [חוספה] and explain what can be learned from this relationship about the society described in this story.

Part III – Drama

If you choose this part, answer one of the questions 8-11 (34 points).

Sophocles' Tragedies: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך";

Shakespeare's Tragedies: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

8. In the tragedy you studied, is it possible to determine unequivocally who the "good" characters are and who the "bad" characters are? Explain your answers, giving an example/examples.
9. In a classic tragedy, every decision made by the protagonist affects his/her life and the lives of those around him/her. Explain this statement, giving an example/examples.

Modern Play (from the 19th or 20th century)

10. Many plays describe an event that changes the life of the main character.
Describe such an event from the modern play you studied and explain how it affects the character's behavior and relationships with other characters.
11. Describe two minor characters in the modern play you studied and explain the role of each of them in the play.

Part IV – Poetry

Medieval Poetry, the Poetry of Bialik, the Poetry of Leah Goldberg

If you choose this part, answer two of the questions 12-19 (each question – 17 points).

Medieval Poetry [שירת ימי הביניים]

12. Read the following poem and answer the question below.

כְּתָנוֹת פָּסִים / ר' משה אבן עזרא

כְּתָנוֹת פָּסִים / לְבֶשׂ הֶגֶן / וְכִסּוֹת רִקְמָה / מִדֵּי דְשָׂאוֹ,
וּמִעִיל תְּשֻׁבָּץ / עֵטָה כָּל עֵץ / וּלְכֹל עֵין / הִרְאָה פְּלֹאוֹ.
כָּל צִיץ חֲדָשׁ / לְזֶמֶן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק / לְקִרְאָת בּוֹאוֹ –
אֶךְ לִפְנֵיהֶם / שׁוֹשֵׁן עֵבֶר, / מְלֶךְ, כִּי עַל / הוֹרֵם כְּסָאוֹ.
יֵצֵא מִבֵּין / מְשֻׁמֵּר עָלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת / בְּגָדֵי כְּלָאוֹ.
מִי לֹא יִשְׁתָּה / יֵינוּ עָלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא / יִשָּׂא חֲטָאוֹ!

How is nature described in this poem? Explain how it helps to convey the meaning of the poem.

13. Read the following poem and answer the question below.

רֵאָה שֶׁמֶשׁ / ר' שלמה אבן-גבירול

רֵאָה שֶׁמֶשׁ לָעֵת עָרַב אֲדָמָה / כָּאֵלוּ לְבִשָּׁה תּוֹלַע לְמִכְסָּה,
תִּפְשֹׁט פָּאֲתֵי צָפוֹן וַיִּמִּין / וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תִּכְסֶּה,
וְאַרְץ – עֲזָבָה אוֹתָהּ עֲרָמָה / בְּצֵל הַלִּילָה תִּלִּין וְתִחְסֶה,
וְהַשֶּׁחַק אֲזִי קָדָר, כָּאֵלוּ / בְּשֶׁק עַל מוֹת יְקוֹתִיאל מְכַסֶּה.

How is nature described in this poem? Explain how it helps to convey the meaning of the poem.

14. Read the following poem and answer the question below.

לְאֶטֶף דְּבָרֵי שִׁירָה / ר' שלמה אבן-גבירול

לְאֶטֶף דְּבָרֵי שִׁירָה, דְּבוּרָה, / אֲשֶׁר קִרִּית "שְׁמַע" מִפִּיָּךְ יִקְרָא,
מִיִּחְדָּת וּמֵאַרְכָּת בְּ"אַחַד" / וּמִתְּזַת בְּזִכָּרָם וְנוֹרָא,
אֲשֶׁר נָתַן דְּבִשׁ תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ / וְשֵׁם לָךְ לְהִדְף אוֹיְבֶךָ מִרְרָה.
הֲלֹא אִם אַתָּה בְּעֵינֶיךָ קִטְנָה - / כְּבוֹדָה אַתָּה וְלָךְ מִשְׁפָּט בְּכוּרָה.
חֲמוּדוֹת טִהְרוּ אוֹתָךְ, וְאַיִנֶךָ / כְּשֶׁרָץ עוֹף אָבֵל צְפוּר טִהוּרָה.

How is nature described in this poem? Explain how it helps to convey the meaning of the poem.

The Poetry of Bialik

15. Read the following poem and answer the question below.

לבדי / חיים נחמן ביאליק

בית 1 כלם נשא הרוח, כלם סחף האור, שירה חדשה את בקר חיים הרנינה; ואני, גוזל רך, נשתפחתי מלב תחת כנפי השכינה.	בית 4 וכשפלה לבבי לחלון, לאור, וכשצר לי המקום מתחת לכנפה - כבשה ראשה בכתיפי, ודמעתי על-ידך גמתי נטפה.
בית 2 בדד, בדד נשאתי, והשכינה אף-היא כנף ימינה השבורה על-ראשי הרעידה. ידע לבי את-לבה: חרד חרדה עלי, על-בנה, על-יחידה.	בית 5 חרש בכתי עלי ותתרפק עלי, וכמו שכה בכנפה השבורה בעדי: "כלם נשא הרוח, כלם פרחו להם, ואותר לבדי, לבדי..."
בית 3 כבר נתגרשה מפליהאיות, רקעוד פנת סתר שוממה וקטנה נשארה - בית המדרש - ותתכס בצל, ואהי עמה יחד בצרה.	בית 6 וכעין סיום שלי קינה עתיקה מאד, וכעין תפלה, בקשה וחרדה כאחת, שמעה אזני בבכייה החרישית ההיא ובדמעה ההיא הרוחת -

Explain what the poet's dilemma is, according to this poem.

In your answer, write about two of the literary devices [דרכי העיצוב] used to portray this dilemma.

The Poetry of Leah Goldberg

16. Read the following poem and answer the question below.

הַאֲמָנָם עוֹד יְבוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהּ וּבְחָסֶד / לֵאָה גוֹלְדֶּבֶרֶג

בית 1 הַאֲמָנָם עוֹד יְבוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהּ וּבְחָסֶד,
וְתִלְכִי בְשָׂדָה וְתִלְכִי בּוֹ כַּהֶלֶךְ הַתָּם,
וּמִחֲשׂוֹף כַּף־דָּגְלָךְ יִלְטֹף בְּעֵלִי הָאֶסְפָּסֶת,
אוֹ שְׁלִפְי־שִׁבְלִים יִדְקְרוּךְ וְתִמְתַּק דְּקִירָתָם.

בית 2 אוֹ מָטָר יִשְׁיגֶךָ בְּעֵדַת טְפוֹתָיו הַדּוֹפְקֹת
עַל כְּתַפִּידָךְ, חֲזֹף, צִוְאָרָךְ, וְרֹאשְׁךָ רֵעֵנִי.
וְתִלְכִי בְשָׂדָה הָרְטֹב וְיִרְחֹב בְּךָ הַשָּׁקֵט
כְּאוֹר בְּשׂוּלֵי הָעֵנָן.

בית 3 וְנִשְׁמַתְּ אֶת רִיחוֹ שֶׁל הַתֵּלֶם נָשׁוּם וְרִגּוּעַ,
וְרֹאִית אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּרֹאֵי־הַשְּׁלוּלִית הַזֶּהָב,
וּפְשׁוּטִים הַדְּבָרִים וְחַיִּים, וּמֵתָר בָּם לְנִגֻּעַ,
וּמֵתָר, וּמֵתָר לְאַהֲבָה.

בית 4 אֶת תִּלְכִּי בְשָׂדָה. לְבִדְךָ, לֹא נִצְרָבֶת בְּלֶהֱט
הַשְּׂרָפוֹת, בְּדֶרֶכִים שֶׁסָּמְרוּ מֵאִמָּה וּמֵדָם.
וּבִישׁוּר־לֵבָב שׁוֹב תִּהְיִי עֲנֻוָּה וְנִכְנָעַת
כְּאֶחָד הַדְּשָׁאִים, כְּאֶחָד הָאֲדָם.

[...] לֹא נִצְרָבֶת בְּלֶהֱט הַשְּׂרָפוֹת, בְּדֶרֶכִים שֶׁסָּמְרוּ מֵאִמָּה וּמֵדָם. The fourth stanza contains the following:

Explain the connection between these words and the other stanzas of the poem.

17. Read the following poem and answer both items, א and ב, below.

אָרֶן / לאה גולדברג

בית ראשון
כָּאן לֹא אֶשְׁמַע אֶת קוֹל הַקּוֹקְיָה.
כָּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מִצְנָפֶת שְׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלָדוֹתַי שְׁקָמָה לְתַחָּיָה.

בית שני
צִלְצוֹל הַמְּחֻטִּים: הִיָּה הִיָּה ---
אֶקְרָא מוֹלְדֹת לְמַרְחֵב־הַשְּׁלֵג,
לְקִרְח יִרְקָרֵק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

בית שלישי
אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת -
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיּוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם -
אֵת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלְדוֹת.

בית רביעי
אֲתֶכֶם אָנִי נִשְׁתַּלְתִּי פְעַמִּים,
אֲתֶכֶם אָנִי צִמְחָתִי, אֲרָנִים,
וְשָׂרְשֵׁי בְשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

- א. Explain how the fourth stanza expresses the poet's experience of immigration, as portrayed throughout the poem. (10 points)
- ב. Do you identify with the poet's experience of immigration? Explain your answer and give an example/examples. (7 points)

18. Read the following poem cycle and answer the question below.

הסתכלות בדבורה / לאה גולדברג

א	ב
ברבוע חלון מואר – על שמשה, מבחוץ, צללית של דבורה כמעט אין לראות את כנפיה.	בשמש היא היתה עלה זהב נופל, בפרח היא היתה טפה של דבש אפל, ואגל טל בנחיל של כוכבים – ופה היא צל.
הפוכה. גוף צר. שש רגלים דקות – בגלוי עירם, באיום מכער זוחלת דבורה.	מלה אחת של שיר בנחיל המצלצל, בשורת רצון נמרץ בתוף שרב עצל, תנועת האור באפר דמדומים – ופה היא צל.
ג	
איך נכתיר אותה בדברי שירה? איך נשיר ומה? יבוא ילד קטן ויאמר: המלכה עירמה.	מדבש? מי יזכר את דבש? הוא שם, הרחק, בנורת. כאן, בשמשה מוארה, גופך, ראשך – כלך עקץ, שנאה אינאונים עלובה ועורת. הפחד הורג. השמרי לנפשך.

The poet's attitude toward the bee is complex. Explain this statement and give an example/examples.

19. Below is Sonnet ב from the sonnet cycle "שירי אהבה מספר עתיק" by Leah Goldberg, which starts with the words "ולא היה בינינו אלא זהר".

Read the sonnet and answer the question that follows.

ולא היה בינינו אלא זהר
ענו של השכמה ברחוב כפרי
ולבובו של גן בטרם פרי
בלבן תפרחתו יפת התאר.

ומה מאד צחקת באמרי
כי אל השחר הענג כורד
אקרב ואקטפנו למזכרת
ואשמרנו בין דפי ספרי.

את זרועה נשאת, התזכר?
והגדות אט ענף תפוח,
ועל ראשי ירד מטר צחר.

מאחורי גבך הכפר נעור,
החלונות נצטלצלו עם רוח -
ולא היה בינינו אלא אור.

How are the moments of splendor [רגעי הזוהר] characterized in the poem? Explain your answer and give an example/examples.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך